

Súd: Krajský súd Prešov  
Spisová značka: 3Co/197/2014  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113233308  
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 09. 2015  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková  
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113233308.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava proti žalovanej: Z. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom W., W. XX, za účasti vedľajšieho účastníka OZ právna pomoc spotrebiteľom, so sídlom v Košiciach, Sofijská 13, IČO: 42 247 268, zastúpený: JUDr. Ladislav Mikluš, advokát so sídlom v Košiciach, Stará Baštová 2, o zaplatenie 1 044,04 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 25. 06. 2014, č. k. 11C/316/2013-46 takto jednohlasne

### rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej sa nepriznáva.

### odôvodnenie:

Okresný súd Prešov (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a vyslovil, že účastníci a vedľajší účastník nemajú nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „Dňa 22. 02. 2010 bola medzi účastníkmi konania uzavretá písomná zmluva o revolvingovom úvere č. 8300028293. Zmluva pozostáva zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere. Úver bol dohodnutý na sumu 1 493,73 Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala uhradiť 30-timi mesačnými splátkami po 91,28 Eur. Ročná úroková sadzba bola uvedená vo výške 68,83 %, v tej istej hodnote aj RPMN. V zmluve je uvedená aj priemerná hodnota RPMN, a to 48,66 %. Zmluvná odmena bola vyčíslená na 1 244,77 Eur. Dohodnutá zmluva revolvingu podľa zmluvy predstavovala 739,39 Eur a zmluvná odmena 903,70 Eur. Ročná úroková sadzba revolvingu bola stanovená vo výške 67,53 % a predpokladaná hodnota RPMN 58,70 %.

Podľa karty klienta žalobca z úveru reálne poskytol žalovanej len sumu 739,83 Eur a z revolvingu len sumu 658,74 Eur. Súdu nie je zrejmé, z akého dôvodu z úveru žalobcu reálne bola žalovanej vyplatená len suma 739,83 Eur. Z oznámenia veriteľa o schválení úveru zo dňa 24. 02. 2010 (č. I. 5 spisu) vyplýva, že došlo k dohode o započítaní vzájomných pohľadávok účastníkov vychádzajúc z predchádzajúcej úverovej zmluvy, v tejto dohode sa konštatuje, že z predchádzajúceho úverového vzťahu žalobca má voči žalovanej pohľadávku za nesplatené splátky vo výške 679,94 Eur, takže táto pohľadávka bola započítaná s pohľadávkou žalovanej voči žalobcovi na poskytnutie úveru v dohodnutej výške 1 493,73 Eur. Po vzájomnom započítaní týchto pohľadávok tak rozdiel predstavuje 813,79 Eur. Možno len predpokladať,

že z tejto sumy bol odpočítaný poplatok za možný odklad splátok, ale zrejme nie vo výške 147,88 Eur ako je uvedený v zmluve, ale v nižšej hodnote. Nepochybne však bola z úveru vyplatená len suma 739,83 Eur ako sa to konštatuje nielen v karte klienta, ale aj v písomnom vyjadrení žalobcu zo dňa 24. 06. 2014. Karta klienta zároveň preukazuje, že žalovaná celkovo žalobcovi zaplatila z daného úverového vzťahu 3 337,40 Eur. Žalovaná prevzala dňa 07. 02. 2003 list od žalobcu, ktorý jej oznámil zosplatenie úveru v lehote 15 dní od doručenia oznámenia.

Právny vzťah medzi účastníkmi je potrebné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (od 01. 01. 2010 do 10. 06. 2010). Po citácií ustanovení § 2 písm. a), b), § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2, 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy súd uzavrel, že ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. a), b), d) - j), k), l) poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

V zmluve chýba obligatórna náležitosť, ktorá je zakotvená pod písm. i) citovaného zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého v zmluve musia byť rozlíšené splátky istiny úrokov a iných poplatkov, teda nepostačuje, ak je uvedená len suma predstavujúca súčet splátok istiny úrokov a iných poplatkov. Je potrebné zdôrazniť, že zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňala prísne obsahové náležitosti. Cieľom tejto právnej úpravy je totiž ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka záväzkovo-právneho vzťahu zo spotrebiteľského úveru. Vyššie uvedené nedostatky spôsobujú následok vyplývajúci z ust. § 4 ods. 3 citovaného zákona spočívajúceho v tom, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Znamená to, že žalovaná má žalobcovi vrátiť len sumu úveru, ktorý jej bol reálne poskytnutý, vrátane revolvingu, teda sumu 2 152,47 Eur (1 493,73 Eur vzhľadom na započítanie pohľadávok a 658,74 Eur z revolvingu), keďže žalovaná uhradila žalobcovi vyššiu sumu, konkrétne 3 337,40 Eur, žiadny dlh voči žalobcovi nemá a súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Aj pri závere o neplatnosti dohody o úrokoch, úroky, ktoré sú vo výške 68,83 % ročne sú úžernícke. Z internetovej stránky NBS súd zistil, že pri spotrebiteľských úveroch vo februári 2010 s dobou splácania od jedného do piatich rokov bola priemerná úroková sadzba 14,34 % ročne. Dohodnuté úroky teda viac ako 4-násobne presahujú túto priemernú úrokovú sadzbu. Súd už vo viacerých rozhodnutiach sa zaoberali platnosťou dohody o úrokoch v úverovej zmluve, práve s ohľadom na korektív zakotvený v § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti možno poukázať aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR 5Cdo/26/2011 zo dňa 26. 04. 2012, ktorý uviedol, že neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednanja obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Najvyšší súd SR ďalej poukázal aj na to, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v tejto situácii poskytol veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Možno preto prijať záver o neplatnosti dohody o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka. Ohľadom civilnoprávnej úžery je potrebné uviesť, že tento inštitút bol zavedený do nášho právneho poriadku až novelou Občianskeho zákonníka, zákonom č. 106/2014 Z. z., ktorá je účinná od 01. 06. 2014, pričom úžera je upravená v § 39a citovaného zákona. Vzhľadom na intertemporálne ustanovenie v § 879r Občianskeho zákonníka však nie je možné tento inštitút použiť na nároky uplatnené z právneho vzťahu, ktorý vznikol pred účinnosťou novely, čo je aj tento prípad. Navyše pre jeho aplikáciu by museli byť naplnené aj konkrétne subjektívne podmienky v zmysle citovaného ustanovenia, ktoré však neboli preukázané a objektívne ani nemohli byť pre pasivitu žalovanej, ktorá sa k žalobe ani len nevyjadřila“.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že napadnutý rozsudok vychádza zo záveru súdu, kedy výška odplaty za úver by mala byť v rozpore s dobrými mravmi. Otázka výšky odplaty za požičanie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola ku dňu uzavretia zmluvy (24. 02. 2010) upravená osobitnými ustanoveniami

(§ 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovo úvere, § 3 ods. 10 a 11 zákona č. 258/2001 Z. z.). Uvedené znamená, že ust. § 39 a § 56 ods. 6 Občianskeho zákonníka má v otázke výšky odplaty právnu povahu lex generalis a citované ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. majú právnu povahu lex specialis. Ak teda podľa právnej úpravy účinnej ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere išlo o spotrebiteľský úver, potom v zmysle vyššie uvedeného sa odplata a posudzovanie jej výšky riadilo zákonom o spotrebiteľských úveroch. Keďže právna povaha uvedeného ustanovenia je vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam o právnych úkonoch jednoznačne špeciálnou (lex specialis) má teda aplikačnú prednosť pred ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Uvedené konajúci súd nerešpektoval a výšku úrokov (predstavujúcich odplatu za úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere) neposudzoval podľa príslušnej právnej normy. Žalobca zdôrazňuje, že výška odplaty za úver podľa zmluvy o revolvingovom úvere je v súlade s uvedenými právnymi normami. Táto skutočnosť tak vylučuje správnosť a zákonnosť záveru o tom, žeby dojednanie výšky odplaty za úver malo byť v rozpore s dobrými mravmi. Z predloženého prehľadu maximálnej výšky odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru stanovenú v zmysle Nariadenia vlády č. 238/2008 Z. z., ktorým sa stanovuje výška, ktorá nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie úveru vyplýva, aká mohla byť výška odplaty vyjadrenej cez hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov stanovená ku dňu uzavretia zmluvy. Pre úver poskytnutý na základe zmluvy bola stanovená RPMN vo výške 79,08 %. Ak právna úprava pripúšťa maximálnu výšku RPMN 79,08 % pre spotrebiteľské zmluvy, ako je to v danom prípade, zmluva o revolvingovom úvere č. 8300028293 (podľa zmluvy je RPMN nižšia - 63,40 %), potom nemožno hovoriť, že výška odplaty zahrnutá a vyjadrená v RPMN je v rozpore s dobrými mravmi. Ak zákonodarca výslovne určil, aká výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru je primeraná a akceptovateľná, neobstojí potom tvrdenie súdu, že je v rozpore s dobrými mravmi. Aj za predpokladu, žeby výška RPMN bola stanovená v rozpore s Nariadením vlády č. 238/2008 Z. z. (čo v tomto prípade neplatí), nie je možné, aby súd určil za neplatnú celú odplatu veriteľa. Zamietnutie žaloby v časti odplaty je preto v rozpore s citovanými ustanoveniami zákona o spotrebiteľských úveroch (§ 3 ods. 10 zákona č. 258/2001 Z. z. účinného ku dňu uzavretia zmluvy, § 1 ods. 41 Nariadenia vlády č. 238/2008 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru).

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že poplatok dohodnutý v bode 8.1 zmluvy sa považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku. V tejto súvislosti odvolateľ uviedol, že v prípade využitia odkladu splátok sa v prvom rade dlžník vyhne sankciám za omeškanie, zároveň je potrebné vziať do úvahy fakt, že splátky s odloženou splatnosťou sa uhrádzajú až na konci po uhradení ostatných splátok. Dohoda o poskytnutí služby a jej uzavretie predstavuje vo svojej podstate rovnakú dohodu, ako je napr. zakúpenie balíka televíznych programov, predĺženie záručnej doby nad zákonný rámec za odplatu a pod.. Ak si spotrebiteľ kúpi určitý balík televíznych programov, telefónnych služieb alebo dohodne predĺženie záruky nad zákonný rámec, potom má zmluvný nárok na to, aby tieto služby využil. Či tento nárok využije alebo nie, v akom rozsahu, je jeho slobodnou voľbou (logicky a ani prakticky nemožno donútiť spotrebiteľa, aby sledoval všetky televízne programy, reklamoval tovar a pod..). Výška odplaty predstavuje dohodu o cene služby, a teda nie je v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobe vyhovie, alternatívne žiadal, aby odvolací súd zrušil rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalobcu sa žalovaná, ani vedľajší účastník na strane žalovanej nevyjadrili.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ust. § 212 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodnil. Jasne a zrozumiteľne dal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu nárokov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II ÚS 383/06, II. ÚS 85/06, III. ÚS 119/03. IV. ÚS 115/03).

Odvolačný súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa vo vzťahu k neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v bode 8.1 zmluvy a na potvrdenie správnosti záveru, keďže nevidí dôvod na odklon od právneho záveru vyjadrenom v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove v obdobnej právnej veci samotného žalobcu sp. zn. 20Co/99/2014, poznamenáva, že pri aplikácii teórie najnepriaznivejšieho výkladu, zmluvná formulácia poplatku za odklad splátok je spôsobilá poškodiť spotrebiteľa.

Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môže judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej spĺňa kritéria požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú; porov. C-237/02, *Freiburger Kommunalbauten*).

Zmluvné dojednanie v bode 8.1 nie je formulované tak, že ak spotrebiteľ skutočne chce odklad splátok môže si ju aktivovať (prípadne vykonať úkon, ktorý by bolo možné považovať za súhlas s využívaním za poplatok), ale je formulovaná tak, že službu napriek tomu, že ju spotrebiteľ ešte nepotrebuje a zjavne ani nechce zaplatiť poplatok vo výške zodpovedajúcej cca 15 % poskytnutého úveru. Mesačná splátka je vo výške 91,28 Eur, za odklad troch splátok (vo výške 273,84 Eur) spotrebiteľ by mal podľa dojednania vopred, t.j. už pri uzavretí zmluvy uhradiť poplatok vo výške prevyšujúcej sumu jeho samotného súčtu odložených splátok. Hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach je preto nepochybná.

V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že v zmysle citovaného ust. § 54 ods. 2 O. s. p. v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, ako aj na nemeckú názorovú líniu týkajúcu sa výkladu zmluvných dojednaní v spotrebiteľských zmluvách, s ktorou sa stotožňuje. Vrchný krajský súd v Brandenbure v rozhodnutí z 21. 06. 2006, č. k. 7 U/17/06 konštatoval, že „Pri skúmaní neprijateľnej povahy zmluvných podmienok súd v súlade s rozhodovacou líniou Spolkového súdneho dvora (BGH) potvrdil, že je potrebné vychádzať z najneprijateľnejšieho výkladu, aký pri posudzovaných zmluvných podmienkach vôbec prichádza do úvahy.“

Pri aplikácii teórie najnepriaznivejšieho výkladu súd dospel k záveru, že zmluvná formulácia poplatku za odklad splátok je spôsobilá poškodiť spotrebiteľa.

Žalobca v odvolaní obhajoval úroky za poskytnutý úver s poukazom, že nie sú v rozpore s dobrými mravmi poukazujúc na maximálnu výšku odplaty za spotrebiteľské úvery. Odvolačný súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že úroky 68,83 % ročne sú nepríjemne vysoké odporujúce dobrým mravom (porov. rozsudok Najvyššieho súdu ČR vo veci 21Cdo/1484/2004 alebo rozsudok Najvyššieho súdu SR vo veci 5Cdo/26/2011).

V tejto súvislosti odvolačný súd zdôrazňuje, že dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda sa nesmie priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. Správne súd prvého stupňa poukazoval na konštantnú judikatúru a uviedol, že hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách, ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci 1 MCdo/1/2009 zo dňa 31. 07. 2009).

V danom prípade sa súd prvého stupňa správne zaoberal výškou úroku z úverov, ktorá činí 68,83 % ročne a porovnával ju s úrokmi poskytovanými peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy. Z internetovej stránky NBS súd zistil, že pri spotrebiteľských úveroch vo februári 2010 s dobou splácania od jedného do piatich rokov bola priemerná úroková sadzba 14,34 % ročne. Z toho je zrejmé, že žalobcom požadovaný úrok v danom prípade bol 4,7 násobne vyšší ako úrok, za ktorý za obdobných podmienok banky úver poskytovali.

Odvolací súd považuje za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu niekoľkonásobne prevyšujúcu priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami. Žalobcom žiadaný úrok z úveru ročne 68,83 % spôsobil značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov tejto úverovej zmluvy, pretože bolo súdom v rámci skutkového stavu preukázané a zistené, že priemerné v tomto období boli úroky vo výške 14,34 % ročne.

Úrok z úveru vo výške odporujúcej dobrým mravom, s ktorým zákon spája absolútnu neplatnosť (§ 39 Občianskeho zákonníka) nemožno obhajovať ani princípom zmluvnej slobody. Zmluvná sloboda účastníkov právneho vzťahu nie je neobmedzená a nesmie vybočiť z určitých aj právom akceptovateľných hraníc. Jednou z týchto hraníc je i súdom prvého stupňa správne aplikovaný inštitút dobrých mravov.

Zmluvné podmienky v predmetnej veci prvostupňový súd správne, pokiaľ ide o úrok z úveru vyhodnotil ako odporujúce dobrým mravom a odvolaciemu súdu neprináleží ich upravovať tak, aby zodpovedali zákonnej požiadavke súladu s dobrými mravmi (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-618/10 Banco Español). Odvolací súd na margo veci poznamenáva, že súdy sa značne kriticky vyjadrili už aj k nižším úrokovým sadzbám (napr. Krajský súd v Prešove vo veci 3Co/67/2008 - 25 %). Nemecký BGH v rozsudku zo dňa 13. 03. 1990 vyhlásil úver s rozdielom o 12 % percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 01. 04. 1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov s 26 % na 18 % a sadzbu 26 % vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvého stupňa v tom, že spotrebiteľský úver sa v prejednávanej veci považuje za bezúročný a bez poplatkov. Znamená to, že ak má žalovaná žalobcovi vrátiť len sumu poskytnutého úveru a keďže žalovaná uhradila žalobcovi oveľa vyššiu sumu ako bol poskytnutý úveru (3 337,40 Eur) žiadny dlh žalovaná voči žalobcovi nemá.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil zamietavý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny vrátane správneho výroku o trovách konania (§ 219 ods. 1, 2 O. s. p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Úspešnej žalovanej žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, vedľajší účastník na strane žalovanej v odvolacom konaní trovy konania neuplatnil (§ 151 ods. 1 O. s. p.) a neúspešný žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, a preto odvolací súd vyslovil, že nepriznáva účastníkom a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.